

‘Nederland ruimt de zolder nooit op’

Interview

Jurriaan Pröpper

De Economische Agenda van de Volkskrant kent de overheid een grote rol toe. Consultant Pröpper ziet een keerzijde van die politieke bemoeienis.

Van onze verslaggever
Robert Giebels

LEIDEN ‘De politiek pleegt een sluipmoord op de onderscheidende succesfactor van Nederland: gelijkwaardigheid.’ Strategieadviseur Jurriaan Pröpper (1965) kan het niet anders zeggen: de overheid torpedeert de toekomstbestendigheid van Nederland. Het systeem met gelijke kansen voor iedereen, loopt gevaar.

Dat kon de vaderlandslievende Pröpper (voorheen Unilever en McKinsey) niet meer aanzien. Hij schreef een ‘Businessplan voor Nederland’ om de teloorgang te keren. Zijn conclusie: ‘De taart moet

niet steeds verder worden verdeeld, hij moet groter. Minder werkende mensen moeten meer verdienen.’ Dan komt er meer belasting binnen om de voorzieningen die sociale gelijkwaardigheid borgen, op peil te houden. ‘De vergrijzing zet die namelijk onder druk.’

Dat klinkt als een open deur.

‘Dat is het niet, want om dat meer verdienen te bereiken, moeten we een keuze maken. Zo heet mijn boek: een (on)gemakkelijke keuze, want die is niet voor iedereen eenvoudig. Die keuze is tussen minder voorzieningen en meer verschillen. Dat is ongemakkelijk in Nederland, want we zijn niet van de verschillen. We vinden dat je niet meer bent, als je meer geld hebt.’

Moeten we dat wel gaan vinden?
‘Zeker niet. Die fundamentele ge-

Jurriaan Pröpper

lijkwaardigheid met echte gelijke kansen is juist de succesfactor van Nederland. Maar met minder werkende mensen moet het gemiddelde inkomen omhoog zodat er meer belastingen zijn voor gelijke voorzieningen voor ons allemaal. Het gevolg – niet het streven – is dat inkomensverschillen groter worden. Denivellering dus.’

‘Meer verdienen’ is makkelijker gezegd dan gedaan.

‘Daar is economische groei voor nodig en daarvoor moet je aan vier knoppen draaien. Meer mensen aan het werk die meer uren en jaren werken. Ten derde moeten ze meer productief gaan werken waarbij – vierde knop – innovatie voor meer toegevoegde waarde moet zorgen. Mijn pleidooi is dat we samen bepalen hoe hard we aan welke knop draaien.’

Waar vindt u meer mensen?

‘Van de potentiële beroepsbevolking van nu 11 miljoen mensen werken er 7 miljoen. Dat laatste kan dus omhoog. Maar let op: die beroepsbevolking heeft nu zijn piek bereikt. Door de vergrijzing zullen in de komende decennia één miljoen minder mensen kunnen werken. De balans wordt vanaf nu verstoord, want hoe dan ook gaat de beroepsbevolking afnemen. Dat onbetwistbare feit alleen al zou genoeg moeten zijn om te beseffen dat er iets fundamenteel moet veranderen.’

Doet de overheid dat niet?

‘Wat de politiek, de overheid, doet is de bestaande taart almaar verdelen en herverdelen. En dat in steeds kleinere partjes. De overheid probeert elke wens blijvend te honoreren. In mijn boek zegt de voorzitter van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, professor Wim van de Donk: ‘Nederland is een zolder die nooit wordt opgeruimd. We schaffen

niets af.’ De overheid past de voorzieningen, dus de honorering van al die wensen van kleine groepen, voortdurend aan op de belastinginkomsten. Maar die lopen terug als we niets doen. De rijken kopen extra voorzieningen alleen voor zichzelf met hun netto inkomen, terwijl ze die voorzieningen veel liever uit hun hun bruto-inkomen betalen, zodat iedereen er gebruik van kan maken. Maar dat gebeurt nu niet, waardoor de zo gevreesde tweedeling ontstaat. Daarmee is onze succesformule – de Nederlandse solidariteit en gelijkwaardigheid – ten dode opgeschreven.’

Wat zou de overheid in de plaats daarvan moeten doen?

‘Zorgen dat de taart groter wordt.

Dus groei, ambitie en ondernemingszin stimuleren. Burgers niet langer als melkkoeien zien. Ruimte scheppen door een bevrijding en versimpeling van dichtgeregelde systemen, zoals belastingen, uitkeringen en onderwijs. Van Nederland een meritocratie maken: het beste onderwijs, maar wel voor iedereen, met dus één Citotoets en eindexamen. Onderwijs moet verschillen wegwerken waar je niets aan kunt doen, omdat je bijvoorbeeld uit een arme buurt komt. En ik wil degressieve winstbelasting introduceren. Hoe hoger de winstmarge hoe lager het belastingtarief. Dat stimuleert innovatie.’

Dat lijkt erg ambitieus.

‘Wat ik met mijn boek probeer, is de discussie over die fundamentele keuze een impuls te geven. Laat iedereen erop reageren en het eens of oneens zijn met mijn oplossingsrichtingen, als we er maar met zijn allen van overtuigd zijn dat wij onze gelijke kansen koste wat het kost moeten behouden.’